

Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta) Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali

Maġistrat Dottor Aaron M. Bugeja M.A. Law, LL.D. (*melit*)

Il-Pulizija

(Spettur Jurgen Vella)

vs

Peter Falzon

Il-Qorti:

Wara li rat l-imputazzjoni miġjuba fil-konfront ta' Peter Falzon, iben Lawrence u Theresa nee Agius u li joqgħod 20 El Shaddai, Triq il-Grawwa, l-Fgura u li għandu l-karta tal-identita bin-numri 476962M u li permezz tagħha gie imharrek talli nhar il-11 ta' Ġunju, 2012 bejn is-07:00 u 12:00 waqt li kien fi Triq l-Arkata, Paola holoq inkonvenjent permezz ta' storbju u duhhan lil Carmen Axisa waqt li kien qed ihott b'fork lifter.

Rat l-atti u d-dokumenti eżebiti;

Semgħet il-provi prodotti;

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet;

Ikkunsidrat : -

Illi mix-xiehda ta' Carmen Axisa jirriżulta li hi lmentat li minn fond fi Triq l-Arkata kien qiegħed isir ħafna xogħol fejn kien qed itir ħafna trab, użu ta' trakkijiet, forklifters, tagħbija u tqassim ta' siment, chip rocks, vireg, gypsum boards u affarijiet oħra. Tilmenta minhabba l-inkonvenjenti u l-ħsarat li qed issofri. Hija tikkonferma li kienet għamlet kwerela dwar dan.

Mill-affidavit ta' PS1495 J. Muscat jirriżulta li fid-data inkriminata, l-imputat kienet għamlet kwerela minhabba storbju u duhhan li kien ħiereg minn forklifter li kien qiegħed jiġi misjuq minn impjegat ta' Vince Borg u ibnu Johann Borg li għandhom kumpanija Vince Ironmongery. Axisa lmentat li dan l-inkonvenjent kien ilu għaddej għal siegħat shaħ peress li kien qiegħed jinhatt is-siment fl-imħażen tal-kumpanija ta' Borg.

Ikkunsidrat : -

Illi din il-Qorti hija rinfaccjata b'imputazzjoni ta' inkonvenjent minhabba storbju u duhhan.

Illi għalkemm ma tresqux provi dwar li l-imputat huwa impjegat ma' Vincent Borg, gie pruvat li kien hu s-sewwieq tal-forklifter fid-data, ħin, u lok inkriminati.

Illi l-Prosekuzzjoni qed issejjes dan il-każ fuq id-disposizzjonijiet tar-Regolament 13 tal-Avviz Legali 1 tal-2006. Il-Qorti f'kawża "Il-Pulizija vs. Vincent Borg" deċiż minnha stess seduta stante qabel il-qari ta' din is-sentenza diġa ddeċidiet li skont il-provi miġjuba quddiemha, nhar is-6 ta' Ġunju 2012 Vincent Borg jirriżulta li inhargitlu liċenza mit-TLU li permezz tagħha jista jopera mill-fond 222/228, Triq l-Arkata, Paola billi jikkonduċi l-attività tat-tip "63.12 storage and warehousing" soġġetta għall-kondizzjoni speċjali "including wholesale trade". Jiġifieri jista' mhux biss jaħžen merkanzija iżda wkoll ibiegħ bl-ingrossa.

Illi pero l-ġestjoni ta' din l-attività permezz ta' liċenza ma tfissirx li huwa jista' jopera mingħajr konsiderazzjoni xierqa għar-regoli tal-bwon viċinat jew mingħajr ma possiblment jinkorri fi ksur ta' liġi penali ordinarja fil-każ t'infrazzjoni ta' tali liġi sempliċiment għax fil-pussess ta' liċenza.¹ Inoltre kwalunkwe liċenza ma tippregudikax id-drittijiet ta' terzi li jkunu protetti mill-Liġi.²

Illi anzi huwa marbut li jimxi mal-kondizzjonijiet tal-liċenza u anzi għandu jqis bħala insita fil-liċenza, bla ebda bżonn li tiġi espressament enunċjata, illi l-użu awtorizzat għandu jkun skont u fil-limiti tal-liġi.³

Illi l-kwistjoni hi jekk bl-użu tal-forkliftr impenjat bil-ħatt, garr u stivar ta' xkejjer ta' siment fid-data, ħin u lok inkriminati, l-imputat kienx qiegħed jikkommetti r-reat kriminali kontestat lilu.

Skont ir-Regolament 13 tal-Avviz Legali 1 tal-2006 :-

- 13.** (1) Liċenza tinħareġ f'isem individwu personalment jew f'isem soċjetà jew kumpannija kummerċjali u l-indirizz għandu jkun l-indirizz tal-post kummerċjali.
- (2) Il-liċenza għandha tinħareġ b'riferenza għall-kategoriji applikabbli u tipi ta' attivitajiet kummerċjali skont il-permess tal-iżvilupp maħruġ mill-awtorità rilevanti.
- (3) Mingħajr preġudizzju għal kull disposizzjoni oħra tal-liġi li tapplika dwar attività kummerċjali, liċenza maħruġa taht dawn ir-regolamenti għandha tkun soġġetta għall-kondizzjonijiet li japplikaw kif inhumna mnizzla fit-Tieni Skeda.

It-Tieni Skeda tippreskrivi li :

L-kondizzjonijiet li ġejjin għandhom japplikaw għall-postijiet kummerċjali kollha kemm jekk mhux liċenzjati u kemm jekk liċenzjati minn xi awtorità u regolati minn xi legislazzjoni.

01. Il-postijiet kummerċjali għandhom jinżammu nodfa u fi stat tajjeb f'kull ħin, kemm minn ġewwa l-post innifsu u fid-dintorni tal-post fil-viċin fuq barra. Kull min jiġġestixxi attività kummerċjali għandu jkun responsabbli għat-tindif talbankina, l-ispazju taht il-bankina u tal-ispazju tat-triq quddiem il-post kummerċjali. Wara l-ħin tal-ftuħ id-detentur tal-liċenza huwa projbit milli jhalli skart jew oġġetti fuq il-bankina, fl-ispazju taht il-bankina u fl-ispazju tat-triq quddiem il-post

¹ Ara obiter "Il-Pulizija vs. Raymond Spiteri", Qorti tal-Appell Kriminali, VDG, deċiża nhar l-20 ta' Novembru 1998.

² Ara "Bugeja vs. Washington" deċiża mill-Qorti tal-Appell (Sede Ċivili) nhar il-5 ta' Mejju 1897 kif kwotata mill-Imhalled William Harding fis-sentenza "Il-Pulizija vs. Anthony Cuschieri et", Qorti Kriminali (sede t'appell), WH, deċiża nhar is-16 ta' Diċembru 1946.

³ Ara "Il-Pulizija vs. Anthony Cuschieri et", Qorti Kriminali (sede t'appell), WH, deċiża nhar is-16 ta' Diċembru 1946.

kummerċjali.

02. L-attività kummerċjali ġestita fil-post u oġġetti maħżuna ġewwa l-post ma għandhomx:

02.1 ikunu ta' sikkatura għan-nies tal-madwar;

02.2 ikunu tali li x'aktarx jagħtu lok għal hruq jew splużjoni;

02.3 ikunu jitfgħu rwejjah hżiena, dhahen, fwar, gassijiet, trabijiet jew inkella jitfgħu rwejjah noċivi jew offensivi fl-atmosfera li jistgħu

iħassru jew jipperikolaw is-saħħa;

02.4 jikkawżaw sikkatura bil-hoss tagħhom.

03. Meta attività kummerċjali tpoġġi għall-bejgħ artikolu jew kull oġġett ieħor barra l-post, il-persuna responsabbli mill-attività kummerċjali għandha tara li dawn ma joholqux ostaklu għan-nies li jkun għaddejjin bil-mixi u li ma jkunux jeċċedu 50 ċm mill-istess bankina.

04. Attività kummerċjali li tista' tiġi ġestita minn xi post jew minn barra ta' post huwa regolat minn dawn ir-regolamenti.

Inoltre, l-istess Tieni Skeda żżid li

09. Ma għandux ikun generat storbu b'martellar jew bl-użu ta' makkinarju minn post kummerċjali li jinstema' minn barra post u li jkun jikkawża sikkatura u disturb lill-ġirien bi hsejjes ta' martell jew bl-użu ta' makkinarju bejn is-1.00 p.m. u l-4.00 p.m. tal-istess ġurnata u bejn is-7.00 p.m. u s-7.00 a.m. tal-ghada.

F'dan il-każ l-imputazzjoni tgħid li l-istorbju u duħħan li kien qiegħed jemana mill-makkinarju użat (forklifter) kien qiegħed jiġi mhaddem bejn is-7:30 u 12:00. Dan jidher li jissubentra fil-parametri hawnhekk imsemmija.

Inoltre fil-paragrafu 10 jingħad : -

10. L-ebda attività kummerċjali li qegħda f'zona urbana ma tista' tiġġenera storbu li jista' jinstema' minn barra tal-post li jikkawża sikkatura u disturb lill-ġirien bid-daqq ta' mużika b'*live bands* jew mużika amplifikata jew mezzji oħra bejn l-11.00 p.m. u d-9.00 a.m. tal-ghada u bejn is-1.00 p.m u l-4.00 p.m.

Fil-fehma tal-Qorti dan mhux applikabbli għal dan il-każ għaliex il-mezzji l-oħra adoperati ġew imputati li ntużaw bejn is-7:30 u l-12:00.

Dwar il-fatt li ġew ġenerati storbu u dħaħen, il-kwistjoni tibqa' li trid tiġi determinata jekk tali ġenerazzjoni kienetx tali li tikkwalifika bħala inkonvenjent li jkun elevat għal reat kriminali. Fil-fehma tal-Qorti l-ikkawżar ta' sikkatura u disturb huwa forma ta' inkonvenjent.

Biex dan l-inkonvenjent ikun kriminalment punibbli jrid ikun wieħed pruvat li kien serju f'sens oġġettiv, irid ikun wieħed sostanzjali u mhux raġonevoli.⁴ Inoltre, t-test li għandu jagħmel il-ġudikant għandu jkun wieħed oġġettiv⁵ għalkemm fil-każ ta' inkonvenjent kaġunat minn hsejjes il-Qorti trid tevalwa l-provi skont ix-xieħda tal-persuna jew persuni li

⁴ Ara "Il-Pulizija vs. Michael Grech", Qorti tal-Appell Kriminali, PV, deċiża nhar is-30 t'April 1998.

⁵ Ibid.

jkunu disturbati mill-ħsejjes.⁶ Huwa mħolli f'idejn il-ġudikant li jevalwa minn każ għal każ u *in concreto* jekk ikunx hemm l-inkonvenjent ravvizat mill-leġislatur li għandu jiġi evitat, u normalment ma hemmx ħtieġa li jitqabba espert tekniku.⁷

Illi dwar in-natura tal-inkonvenjent u x'tifsira għandha legalment tingħata lil dan it-terminu, din il-Qorti tara li dak mistqarr mill-Imħallef William Harding fis-sentenza "Il-Pulizija vs. Anthony Cuschieri et", aktar il-fuq citata, huwa importanti għad-determinazzjoni ta' dan il-każ. Dik il-Qorti għalmet illi l-inkonvenjent jissenja l-limiti tal-użu awtorizzat. Dan għandu jiġi interpretat fis-sens ta' kif dejjem ġie interpretat il-każ analogu ta' molestja f'kawzi civili fuq l-istess materja. Biss, *criminalibus*, il-limitu stabbilit m'għandux ikun biss dak applikabbli civiliter jiġifieri li jiġu eċċeduti l-miżuri ta' rigward lejn il-bwon viċinat li normalment għandhom jiġu rispettati. Fil-kamp penali hemm bżonn li l-fatt ikun jikkostitwixxi "nuisance" jiġifieri "substantial inconvenience and material discomfort".⁸ F'dan is-sens għalhekk l-inkonvenjent għandu jkun wieħed "gravi" u "mhux faċilment tollerabbli" ukoll kif deċiż l-appell civili fil-kawża fl-ismijiet "Meli vs Calleja" nhar il-5 ta' Frar 1908 ukoll citata fl-istess kawża. Inolte, l-istess inkonvenjent irid ikun wieħed meqjuż bħala "kontinwu u intens". Jekk ma jikkonkorru dawn l-elementi il-każ ma jkunx jaqa' taħt is-sanzjoni tal-liġi penali u dan għaliex altrimenti, din kienet tolqot anke każijiet t'inkonvenjent ħafif, li allura jirrendi l-ħajja soċjali kważi impossibbli. Hawnhekk l-Imħallef Harding ikompli jikkwota lill-Kollega tiegħu Inġliż Pollock fis-sentenza "Bamford vs. Turnley" deċiż fl-1862 fejn ingħad li :

The compromises that belong to social life, and upon which the peace and comfort of it mainly depend, furnish an indefinite number of examples where some apparent natural right is invaded, or some enjoyment abridged, to provide for the more general convenience or necessities of the whole community.

Inolte, l-istess Imħallef iżid li l-ġurisprudenza Inġliża għamlet distinzjoni wkoll bejn il-kuncett ta' "nuisance" u dak ta' "annoyance". F'dan il-każ ġie deċiż li "annoyance is a wider term than nuisance". "Nuisance" ġiet deskritta bħala "interference with personal or material comfort" ossija "injury to property", "annoyance" ġiet deskritta bħala "reasonably troubles the mind of a person".

Kif ingħad aktar il-fuq, it-test Malti tal-Avviż Legali 1 tal-2006 fit-Tieni Skeda jitkellem fuq "sikkatura". Fit-traduzzjoni Inġliża tal-istess Avviż Legali, "sikkatura" ġiet tradotta bħala "annoyance". Fl-ilsien Malti it-terminu "sikkatura" huwa fl-inġliż tradott bħala "Importunity...boring, tiresome...to importune; to pester, to annoy people; to bore".⁹ Mill-banda l-oħra t-terminu Inġliż "nuisance" huwa tradott għall-Malti bħala "n. (i) sikkatura, ksir il-għajn, ksir ir-ras... *private nuisance* xi inkonvenjenza għal numru żgħir ta' nies; *public nuisance*, inkonvenjenza għal numru kbir ta' nies...2. aġġ. Li jagħti fastidju/jdejjaq/jissikka n-nies; *nuisance value*, (ħaġa) li tiswa ta' disturb..."¹⁰ Mill-banda l-oħra, l-kelma "annoyance"

⁶ Ara "Il-Pulizija vs. Raymond Spiteri", Qorti tal-Appell Kriminali, VDG, deċiża nhar l-20 ta' Novembru 1998.

⁷ Ara "Il-Pulizija vs. Fortun Fava", Qorti tal-Appell Kriminali, VDG, deċiża nhar il-5 ta' Frar 1998.

⁸ Hawnhekk l-Imħallef Harding jiċċita sentenza Inġliża "Walter vs Selfe" tal-1851 li hija riportata minn Burrows fil-Ktieb tiegħu "Words and Phrases Judicially Defined" fil-Volum III a pagna 524.

⁹ Ara "Maltese-English Dictionary" by Joseph Aquilina, Volume Two M-Z and Addenda, Midsea Books Limited, 1999 f'pagna 1314.

¹⁰ Ara "English- Maltese Dictionary" by Joseph Aquilina, Volume Three M-R, Midsea Books Limited, 1999 f'pagna 2023.

tfisser “n. (1) fastidju, dwejjaq, sikkatura, irritazzjoni” u dan wara li jiġi premess li l-verb “annoy” ifisser : “dejjaq, issikka, xabba’, importuna, irrita”.¹¹ Dan juri li fil-kuntest Malti dawn il-kliem “annoyance” u “nuisance” għandhom tifsira li hija kważi sinonima. Meta wieħed jara wkoll “The Shorter Oxford English Dictionary”, ta’ Little, Fowler u Coulson, editjat minn Onions, it-tifsira tal-kelma “annoyance” hija “ 1. The action of annoying; molestation. 2. The state of feeling caused by what annoys; vexation 1502. 3. Anything annoying, a nuisance 1502”.¹² Mill-banda l-oħra t-tifsira tal-kelma “nuisance” skont l-istess dizjunarju hija “1. Injury, hurt, harm, annoyance. (In later use 2 or 2b.) 2. Anything injurious or obnoxious to the community , or to the individual as a member of it, for which some legal remedy may be found 1464. b. More widely; anythin obnoxious to the community or individual by offensiveness of smell or appreance, by causing obstruction or damage, etc 1661.... A source of annoyance”.¹³ Fil-fehma tal-Qorti dawn it-termini, fil-kuntest partikolari għandhom tifsira li hija kważi sinonima, għalhekk il-prinċipji legali li jirregolawhom għandhom jitqiesu l-istess.

F’dan il-każ, kemm mix-xhieda ta’ Carmen Axisa kif ukoll minn dak li jirriżulta mill-affidavit tas-Surgent 1495 Muscat jidher ċar li bejn Axisa u Borg kien hemm xi kwistjonijiet u diverbji preċedenti minħabba l-fatt li Vincent Borg iħaddem store, warehousing u wholesale trade minn dan il-fond viċin tar-residenza tal-parte civile. F’din il-kawża l-azzjoni kriminali kontra l-imputat ittiehdet minħabba li kien qiegħed juża forkliffter bejn is-7:30 u 12:00 li emana ħsejjes u duħħan meta kien qiegħed iħott diversi xkejjer tas-siment. Fil-fehma tal-Qorti f’dan il-każ pero ma ngibitx prova lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni li fid-data, lok u ħin in kwistjoni dawn il-ħsejjes u dħaħen kawżati mit-tħaddim ta’ dan il-forkliff kien tali li jikkawżaw inkonvenjent fil-forma u fit-tifsira ta’ “sikkatura” skont kif imsemmija mill-ġurisprudenza aktar il-fuq riportata fis-sens li tali sikkatura trid tkun ta’ ċerta gravita’, kontinwita’, intensita’, u ma tridx ikun faċilment tollerabbli; il-Qorti temmen li dakinhar kien hemm inkonvenjent meta kien hemm dak il-forkliffter jgħabbi u jħott is-siment fil-garaxx in kwistjoni; iżda, kif intqal aktar il-fuq ma ġiex soddisfaċentement pruvat li tali inkonvenjent kien wieħed serju; u inoltre, l-ligi hawnhekk ma tridx toqot u tikkastiga każijiet ta’ kull inkonvenjent ħafif, għax altrimenti tkun qed tirrendi l-ħajja soċjali kważi impossibbli u jkun qiegħed jistultifika l-iskop tal-ligi in materia. Il-Qorti ma tistax, bil-provi li għandha quddiemha f’dan il-każ partikolari tqis li l-azzjoni tal-imputat kienet kriminalment punibbli.

GĦALDAQSTANT :-

Wara li rat l-Artikoli 10(1), 17, 18(1) tal-Kapitolu 441 tal-Liġijiet ta’ Malta kif ukoll ir-regolamenti numri 13, 53, Taqsima II tal-Ewwel Skeda 63.12B u t-Tieni Skeda tal-Avviż Legali 1 tal-2006 il-Qorti qegħda ssib lil Peter Falzon mhux ħati tal-imputazzjoni miġjuba kontra tiegħu u minnha tilliberah minn kull ħtija u piena.

***Mogħtija illum it-30 ta’ Settembru 2014 fil-Qrati tal-Gustizzja, Valletta.
Il-Magistrat Aaron M. Bugeja.***

¹¹ Ara “English- Maltese Dictionary” by Joseph Aquilina, Volume One, Midsea Books Limited, 1999 f’paġna 79.

¹² Ara Volume 1, A – Markworthy, Clarendon Press, Oxford, paġna 74.

¹³ Ibid paġna 1420.